

SPRAWOZDANIE ORGANIZATORA PIECZY ZASTĘPCZEJ - POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W BRZEGU Z EFEKTÓW PRACY ZA 2019 ROK

Na podstawie art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie przedstawia sprawozdanie z działalności PCPR w obszarze pieczy zastępczej za rok 2019 wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej poprzez Zarządzenie Nr 64/2011 Starosty Powiatu Brzeskiego z dnia 15 listopada 2011r.

Na podstawie powyższego Zarządzenia Starosty Powiatu Brzeskiego oraz w związku z artykułem 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określone są zadania organizatora pieczy zastępczej. Dyrektor PCPR powołał w PCPR zespół do spraw pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi pracownicy merytoryczni PCPR zajmujący się pieczą zastępczą. Zespół składa się z pięciu osób. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej obejmują następujące zagadnienia:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

Przedstawiając Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu Brzeskiego sprawozdanie organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia informację o sytuacji w rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2019 oraz informację o realizacji poszczególnych zapisów art. 76 ust. 4.

I. Informacja o sytuacji w rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2019

W powiecie brzeskim według stanu na dzień 31.12.2019 r. funkcjonowało 90 rodzin zastępczych w których przebywało 118 dzieci. Zdecydowaną przewagę wśród rodzin zastępczych mają rodziny spokrewnione z dziećmi, których było na koniec roku 67. Na terenie powiatu brzeskiego funkcjonowały 4 Rodzinne Domy Dziecka. W RDD przebywało na koniec 2019 r. 37 dzieci.

Z prowadzącymi Rodzinne Domy Dziecka zostały podpisane umowy na ich prowadzenie. Funkcjonowała także 1 rodzina zastępcza zawodowa, w których na koniec roku przebywało 4 dzieci. Rodziny zastępcze zgodnie z obowiązującymi przepisami ustanawiane są przez Wydziały Rodzinne i Nieletnich Sądów Rejonowych. Rola Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w tej fazie powstawania rodzin zastępczych jest znikoma. Dotyczy to w szczególności rodzin spokrewnionych z dzieckiem. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzinie zastępczej przysługuje comiesięczne świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka oraz dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie.

Wysokość pomocy udzielanej rodzinom zastępczym na pokrycie kosztów utrzymania dziecka ustalana jest na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. I tak na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej wysokość pomocy nie może być niższa niż 694 zł miesięcznie. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub w rodzinnym domu dziecka wysokość tej pomocy nie może być niższa niż 1052 zł miesięcznie. W przypadku dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością lub orzeczonym umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż 211 zł miesięcznie.

Najczęstszymi dochodami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych są alimenty, renty rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne. W roku 2019 wysokość miesięcznego wynagrodzenia dla prowadzących Rodzinne Domy Dziecka oraz rodzinę zastępczą zawodową wynosiła odpowiednio 4000 zł i 3400 zł brutto. W roku 2019 średniomiesięczna pomoc na jedno dziecko w rodzinie zastępczej w powiecie brzeskim wyniosła od 1194 do 1552 zł. Średni koszt utrzymania dziecka w rodzinnym domu dziecka wyniósł 2060 zł miesięcznie.

Rodzina zastępcza przyjmująca dziecko ma prawo do otrzymania jednorazowej pomocy pieniężnej w wysokości do 1500 zł na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej.

Dziecko opuszczające rodzinę zastępczą otrzymuje pomoc finansową w trzech formach:

1. pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej
2. pomoc finansową na kontynuowanie nauki
3. pomoc finansową na usamodzielnienie

Ustawodawca przewidział możliwość pozostawania wychowanków rodzin zastępczych, którzy osiągnęli pełnoletniość w rodzinie zastępczej do czasu

ukończenia przez nich szkoły. W tym przypadku przysługuje pomoc w wysokości ustalonej dla rodziny zastępczej. Często, w przypadku gdy pomoc finansowa dla rodziny zastępczej jest wyższa od pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki wybierane jest rozwiązanie korzystniejsze finansowo. Wysokość pomocy finansowej na kontynuowanie nauki wynosi 526 zł miesięcznie. Wysokość pomocy finansowej na usamodzielnienie uzależniona jest od okresu pobytu w rodzinie zastępczej, spokrewnienia z rodziną zastępczą oraz dochodów na osobę w rodzinie. Wysokość tej pomocy wynosiła od 3470 zł do 6939 zł. Wysokość pomocy finansowej na zagospodarowanie wynosiła 1577 zł. Budżet Powiatu Brzeskiego wydał w 2019 roku na świadczenia z tytułu udzielanej pomocy rodzinom zastępczym, świadczenia dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzinne domy dziecka oraz na pomoc finansową na usamodzielnienia wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej kwotę 2.013.949,58 zł. Na świadczenia związane z programem 500+ dla wychowanków rodzin zastępczych wydatkowano kwotę 833.679,51, a dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych 294.588,78 zł. Na świadczenie 300+ wydatkowano łącznie 62.930 zł. Zadanie związane z pieczę zastępczą oprócz programu 500+ i 300+ jest zadaniem własnym samorządu powiatowego. Dodatkowym zadaniem związanym z rodzinami zastępczymi jest prowadzenie obsługi merytorycznej porozumień z innymi powiatami, w których umieszczone są dzieci pochodzące z naszego powiatu lub na przebywające na terenie naszego powiatu dzieci pochodzące z innych powiatów. W roku 2019 zawartych było 2 porozumienia. W roku 2019 zawiązano 15 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 27 dzieci. Każda rodzina zastępcza jest przynajmniej dwukrotnie w ciągu roku odwiedzana przez pracownika socjalnego PCPR, który diagnozuje sytuację dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz wspiera rodziny w rozwiązywaniu różnorodnych problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny zastępczej. Rozkład rodzin zastępczych na terenie powiatu brzeskiego wygląda następująco:

1. Gmina Miasto Brzeg - 38 rodzin zastępczych, 48 dzieci w rodzinach zastępczych
2. Gmina Grodków - 14 rodzin zastępczych, 20 dzieci w rodzinach zastępczych
3. Gmina Lewin Brzeski – 16 rodzin zastępczych, 22 dzieci w rodzinach zastępczych
4. Gmina Lubsza - 10 rodzin zastępczych, 12 dzieci w rodzinach zastępczych
5. Gmina Olszanka - 3 rodziny zastępcze, 4 dzieci w rodzinach zastępczych
6. Gmina Skarbimierz - 6 rodzin zastępczych, 7 dzieci w rodzinach zastępczych

Od roku 2012 zgodnie z ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej samorzady gminne ponoszą opłatę w wysokości 10% kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu i 50% w trzecim roku pobytu. Dotyczy to dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i w placówkach

opiekuńczo wychowawczych umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Z tego tytułu do samorządu powiatu brzeskiego w roku 2019 wpłynęła kwota 1.687.782 zł dochodów z pieczy zastępczej.

W roku ubiegłym prowadzona była indywidualna i grupowa pomoc psychologiczna dla rodzin zastępczych.

PCPR pozyskał z MPiPS w ramach programu „Wsparcie dla rodzin zastępczych” kwotę 32.371 zł na zatrudnienie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku ubiegłym 11 dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą zostało objętych adopcją, 17 dzieci z rodzin zastępczych powróciło do rodzin biologicznych.

W roku ubiegłym szczególny nacisk został położony na dokonywanie ocen rodzin zastępczych oraz ocen dzieci w rodzinach zastępczych. Oceny dokonywane były przez powołany przez dyrektora PCPR zespół, w którym uczestniczyli także psycholog, pedagodzy szkolni, pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej. Na oceny zapraszane były rodziny zastępcze oraz rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. W roku ubiegłym Zespół ds. Okresowej Oceny Dziecka dokonał ponad 150 ocen dzieci oraz ponad 120 ocen rodzin zastępczych.

II. 1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

PCPR poprzez prowadzenie kampanii medialnej (lokalne media, ulotki w siedzibie PCPR, radio, strony internetowe PCPR) pozyskiwanie kandydatów prowadzi w sposób ciągły. Rezultaty, szczególnie w odniesieniu do rodzin niespokrewnionych, zawodowych i specjalistycznych są znikome. W szczególności brak jest kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zawodowej specjalistycznej i o charakterze pogotowia rodzinnego. W lokalnych gazetach oraz w mediach społecznościowych umieściliśmy ogłoszenie społeczne promujące rodzicielstwo zastępcze wraz z zaproszeniem mieszkańców powiatu do kontaktu z PCPR w sprawie ewentualnego utworzenia rodziny zastępczej. Na nasze działania i ogłoszenia nie było niestety odzewu.

Plakaty i ulotki roznoszone były przez pracowników PCPR do różnych instytucji, w tym gminnych, powiatowych, szkół i kościołów. Ponadto rozwieszone na terenie powiatu były banery promujące rodzicielstwo zastępcze oraz naklejki przyczepiano w autach istniejących rodzin.

2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

Głównie to Sąd decydował o utworzeniu nowych rodzin i umieszczaniu dzieci.

3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W roku ubiegłym do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej nie wpłynął żaden wniosek o utworzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego w związku z powyższym nie było potrzeby organizacji powyższych szkoleń. W ramach realizowanego projektu RPO były także zapewnione środki na to działanie, jednak w ramach prowadzonej kampanii i naboru nie zgłosił się żaden kandydat.

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

W roku ubiegłym do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej nie wpłynął żaden wniosek o pełnienie funkcji i utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

5. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Rodziny zastępcze szkoliły się także w Ośrodku Adopcyjnym w Opolu oraz w Brzegu, w szkoleniu prowadzonym przez firmę szkoleniową z Wałbrzycha.

W roku 2019 PCPR w szkoleniu kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodową rodzinę zastępczą wzięło udział 10 osób i wydatkowano kwotę 18 600 zł w ramach środków RPO. Ponadto odbyły się 3 szkolenia dla rodzin zastępczych, w których wzięło udział 10 osób i wydatkowano kwotę 5.387 zł również w ramach RPO.

6. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Rodziny zastępcze z naszego powiatu korzystają ze wsparcia Stowarzyszenia Rodzin Zastępczych „Dobra Rodzina” w Kędzierzynie Koźlu oraz Stowarzyszenia Rodzin Katolickich przy Katolickim Ośrodku Adopcyjnym w Opolu. W roku 2019 PCPR działała przy PCPR Grupa Wsparcia Rodzin Zastępczych, w której aktywnie działa 5 rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

7. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W roku ubiegłym rodziny zastępcze nie zgłaszały potrzeby pomocy ze strony wolontariuszy. Jeden rodzinny dom dziecka korzysta z pomocy wolontariuszy Fundacji „Rozwój” w Brzegu.

8. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

PCPR będąc organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco współpracuje z sądami rodzinnymi w Brzegu i Nysie, kuratorami sądowymi, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej i innymi instytucjami w zakresie pomocy rodzinom zastępczym

9. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

PCPR nie jest wyspecjalizowaną instytucją w zakresie terapii i dlatego też dla rodzin zastępczych z terenu powiatu taką pomoc świadczą Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne w Brzegu i w Grodkowie. Współpraca z Poradniami w tym obszarze po spotkaniach dyrektora PCPR w dyrektorami Poradni układa się bardzo dobrze i nasze rodziny zastępcze korzystają z fachowej pomocy specjalistów Poradni. W ramach działań własnych prowadzone były przez psychologa zajęcia terapeutyczne z rodzinami i dziećmi z rodzin zastępczych.

10. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W roku ubiegłym rodziny zastępcze mogły korzystać z bezpłatnego poradnictwa w ramach projektu „ pomoc prawna i obywatelska”.

11. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w roku ubiegłym dokonywana była ocena okresowa dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, a informacje o ocenie przesyłane były do Sądów rodzinnych. W roku 2019 dokonano ponad 20 ocen rodzin zastępczych oraz ponad 150 ocen dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

12. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą.

PCPR nie prowadzi działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, wymagającej spełniania określonych warunków i kadry. Na terenie powiatu brzeskiego brak jest instytucji realizującej zadania z zakresu diagnostyki. W tym obszarze współpracujemy z dwoma Ośrodkami Diagnostyczno Konsultacyjnymi w Opolu i tam kierujemy osoby zgłaszające gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

13. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Takie badania i analizy prowadzi m.in zlecenie Ośrodki Adopcyjno Opiekuńcze w Opolu. Badania te są monitorowane przez pracownika socjalnego PCPR

14. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Rodziny zastępcze na bieżąco korzystają z poradnictwa pracowników zespołu pieczy zastępczej działającego w PCPR (koordynatora, pracownika socjalnego), psychologa, korzystają także ze szkoleń organizowanych przez PCPR.

15. przedstawianie Staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy. Zadanie realizowane na bieżąco.

16. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Zadanie realizowane jest na bieżąco. Po uzyskaniu informacji o uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka ośrodki adopcyjne są natychmiast informowane o tym fakcie.

17. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku. W roku ubiegłym nie było przypadku, o którym mowa wyżej.

Zestawienie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej na rok 2020:

1. utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych, w tym rodzinnego domu dziecka i o charakterze pogotowia rodzinnego;
2. utworzenie specjalistycznej rodziny zastępczej zawodowej;
3. zapewnienie miejsc w rodzinnym domu dziecka oraz w placówkach opiekuńczo wychowawczych dla dzieci w stosunku do których istnieje konieczność zapewnienia miejsca w wyniku działań interwencyjnych;
4. podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych, organizacji czasu wolnego i zapewnienie dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z wykorzystaniem możliwości finansowania tych działań w ramach PO KL lub POWER;
5. prowadzenie poradnictwa dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej;
6. zatrudnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry;
7. stabilizacja kadry;
8. dostosowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych do przepisów ustawy.